

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๖๙-๑๗๑/๒๕๖๘

เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีร้องเรียนว่า การดำเนินโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ขาดการประชาสัมพันธ์และขาดการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

คำร้องที่	[REDACTED]	ผู้ร้อง
๓๓๘/๒๕๖๗	กรุงเทพมหานคร	ผู้ถูกร้อง
คำร้องที่	[REDACTED]	ผู้ร้อง
๓๓๙/๒๕๖๗	กรุงเทพมหานคร	ผู้ถูกร้อง
คำร้องที่	[REDACTED]	ผู้ร้อง
๓๔๐/๒๕๖๗	กรุงเทพมหานคร	ผู้ถูกร้อง

คำร้องทั้งสามเป็นเรื่องสิทธิชุมชน ซึ่งมีประเด็นร้องเรียนเดียวกันคือ การวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) จึงให้พิจารณารวมกัน โดยให้เรียกผู้ร้องตามคำร้องที่ ๓๓๘/๒๕๖๗ ว่า ผู้ร้องที่ ๑ เรียกผู้ร้องตามคำร้องที่ ๓๓๙/๒๕๖๗ ว่า ผู้ร้องที่ ๒ เรียกผู้ร้องตามคำร้องที่ ๓๔๐/๒๕๖๗ ว่า ผู้ร้องที่ ๓ และเรียกผู้ถูกร้องตามคำร้องทั้งสามว่า ผู้ถูกร้อง

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องที่ ๑ ร้องเรียนด้วยตนเอง ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๓๓๘/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ว่า เมื่อปี ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครที่จัดทำขึ้น ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต่อมาพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ ผู้ถูกร้องนำร่างผังเมืองรวมข้างต้นมาปรับปรุงและนำเสนอต่อประชาชน โดยไม่มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในขั้นตอนก่อนที่จะมีการจัดทำร่างผังเมืองรวม อีกทั้งไม่ชี้แจงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนในแต่ละ

/พื้นที่ ...

พื้นที่อย่างเพียงพอ เช่น การเวนคืนที่ดิน และประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบข้อมูลดังกล่าว ซึ่งไม่เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการผังเมือง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๖๕ เข้าข่ายเป็นการละเมิดสิทธิของประชาชน จึงขอให้ตรวจสอบ

๑.๒ ผู้ร้องที่ ๒ ร้องเรียนด้วยตนเอง ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๓๓๗/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ว่า ร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) กำหนดให้ขยายเขตทางถนนพหลโยธิน ซอย ๕ (ราชครู) ถึงถนนพระรามที่ ๖ ซอย ๓๐ (อารีย์สัมพันธ์) จากกว้าง ๙ เมตรเป็น ๑๖ เมตร ระยะทาง ๑.๓ กิโลเมตร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของผู้ร้องที่ ๒ เนื่องจากทำให้รถยนต์สัญจรเพิ่มขึ้นและจราจรติดขัด อีกทั้งการขยายเขตทางจะเปลี่ยนสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินติดถนนสาธารณะให้ก่อสร้างอาคารสูงได้ตามมาตรการเพิ่มอัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (FAR BONUS)^๑ ทำให้ชุมชนแออัด มีมลพิษทางเสียงและฝุ่นละอองขนาดเล็กเพิ่มขึ้นส่งผลต่อสุขภาพของประชาชน และอาคารสูงอาจขวางกั้นทิศทางลมหรือการระบายน้ำ รวมถึงความเดือดร้อนจากการเวนคืนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่อขยายเขตทางซึ่งเงินค่าทดแทนจากการเวนคืนไม่สามารถซื้อสิ่งหาริมทรัพย์เพื่ออยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงเดิม อาจต้องเปลี่ยนสถานที่ทำงานหรือสถานศึกษา และมีภาระค่าเดินทางเพิ่มขึ้น โดยผู้ร้องที่ ๒ เห็นว่า การดำเนินการของผู้ถูกร้องไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ซึ่งขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงขอให้ตรวจสอบ

๑.๓ ผู้ร้องที่ ๓ ร้องเรียนด้วยตนเอง ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๓๔๐/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ว่า ร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) กำหนดให้ขยายเขตทางบริเวณซอยทองหล่อ ๑๓ ต่อเนื่องถึงซอยสุขุมวิท ๔๗/๑๑ เป็น ๑๖ เมตร แต่ประชาชนที่จะได้รับผลกระทบจากการขยายเขตทางดังกล่าวกลับไม่เคยได้รับการติดต่อให้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นก่อนที่จะมีการจัดทำร่างผังเมืองรวม อีกทั้งผู้ถูกร้องไม่ชี้แจงเหตุผลที่ปรับลดขั้นตอนการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครจาก ๒๒ ขั้นตอนเหลือ ๑๘ ขั้นตอน และไม่ชี้แจงการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนให้ประชาชนทราบและเข้าใจได้ รวมทั้งวิธีการประชาสัมพันธ์ของผู้ถูกร้องยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่ทั่วถึง เช่น การส่งหนังสือทางไปรษณีย์ล่าช้าและไม่ครอบคลุมประชาชนทุกคน การปิดป้ายประชาสัมพันธ์ในสถานที่ราชการเท่านั้น ซึ่งเป็นการดำเนินการที่ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

/อย่างทั่วถึง ...

^๑ มาตรการเพิ่มอัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (FAR BONUS หรือ Floor Area Ratio Bonus) เป็นมาตรการส่งเสริมให้ผู้ที่ได้ดำเนินการตามนโยบายด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนด้วยการให้มีพื้นที่อาคารเพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ นโยบายด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ (๑) การจัดให้มีที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย (๒) การจัดให้มีสถานดูแลเด็กหรือผู้สูงอายุ (๓) การจัดให้มีที่โล่งเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือสวนสาธารณะริมถนน (๔) การจัดให้มีที่โล่งเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือสวนสาธารณะริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง (๕) การจัดให้มีที่จอดรถยนต์โดยรอบสถานีรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน (๖) การจัดให้มีพื้นที่เพื่อเปลี่ยนถ่ายการสัญจรของรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน (๗) การจัดให้มีพื้นที่เพื่อรองรับการจัดระเบียบทางเท้า (๘) การจัดให้มีถนนหรือทางเดินลัด (๙) การจัดให้มีพื้นที่รับน้ำ (๑๐) การจัดให้มีอาคารอนุรักษ์พลังงาน

อย่างทั่วถึง ส่งผลให้มีประชาชนมาร่วมแสดงความคิดเห็นน้อย ทำให้ไม่เพียงพอต่อการนำไปประกอบการพิจารณาวางและจัดทำผังเมืองรวมอย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ เอกสารประกอบการร้องเรียนของผู้ร้องที่ ๑ คือ รายงานข้อเท็จจริงกรณีการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔)

๒.๑.๒ เอกสารประกอบการร้องเรียนของผู้ร้องที่ ๓ คือ คลิปวิดีโอและสำเนาสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและการปรึกษาหารือกับประชาชนราย [REDACTED] เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๓ เอกสารจากผู้ได้รับผลกระทบ [REDACTED] ซึ่งส่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๔ สรุปผลการประชุมตรวจสอบข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ เอกสารจากผู้ได้รับผลกระทบ [REDACTED] ซึ่งผู้ร้องที่ ๓ ส่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๖ เอกสารจากผู้ได้รับผลกระทบ [REDACTED] ซึ่งส่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๘

๒.๑.๗ หนังสือผู้ถูกร้อง ด่วนที่สุด ที่ กท ๑๗๐๐/๕๑๘ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้องที่ ๑

๑) ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินการบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ก่อนที่จะมีการจัดทำร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ไม่ได้ลงพื้นที่สำรวจรับฟังปัญหาและความต้องการในการพัฒนาพื้นที่ของแต่ละชุมชนอย่างเพียงพอ และมีผู้เข้าร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นก่อนที่จะมีการจัดทำร่างผังเมืองรวมเพียง ๔,๒๘๘ คน^๒ ซึ่งการนำความคิดเห็นจากการมีส่วนร่วม

/อย่างจำกัด...

^๒ กลุ่มแรก ๓,๐๒๔ คน เป็นผู้เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และอีกกลุ่ม ๑,๒๖๔ คน เป็นผู้เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

อย่างจำกัดไปจัดทำร่างผังเมืองรวม จะทำให้การพัฒนาเมืองไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่แตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่และบริบทชุมชน นอกจากนี้การนำร่างผังเมืองรวมที่จัดทำและได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนที่จะมีการใช้บังคับพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ มาจัดทำเพิ่มเติมในส่วนของแผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแผนผังแสดงผังน้ำ เพื่อให้สาระสำคัญครบถ้วนตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ จะทำให้เนื้อหาของร่างผังเมืองรวมไม่เป็นปัจจุบัน เนื่องจากขาดการศึกษาวิเคราะห์ประเมินปัจจัยและผลกระทบจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของเมืองภายหลังจากปี ๒๕๖๒ เช่น การแพร่ระบาดของ COVID-19 การเกิดมลภาวะฝุ่น PM2.5 และลักษณะทางกายภาพของเมือง

๒) ในห้วงเวลาที่มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนที่จะมีการจัดทำร่างผังเมืองรวมอย่างไม่เท่าเทียม โดยรับฟังความคิดเห็นจากผู้แทนหน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันวิชาการเฉพาะบางสถาบัน เป็นเวลา ๓ วัน^๓ แต่รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไปในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ เพียงวันเดียว โดยนำเสนอภาพรวมของการวางและจัดทำผังเมืองรวม เวลา ๘.๓๐ - ๑๒.๐๐ น. และนำเสนอแผนผังตามองค์ประกอบของผังเมืองรวมซึ่งใช้รูปแบบการแบ่งกลุ่ม ๓ กลุ่ม^๔ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ทำให้ประชาชนไม่สามารถรับฟังรายละเอียดข้อมูลของแต่ละแผนผังอย่างครบถ้วนและเกิดความเข้าใจได้ อีกทั้งในวันเดียวกัน ผู้ถูกร้องได้นำเสนอร่างผังเมืองรวมที่จัดทำขึ้นเรียบร้อยแล้ว ทั้งที่ยังอยู่ในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นขั้นตอนก่อนการจัดทำร่างผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

๓) วิธีการประชาสัมพันธ์และการปิดประกาศเชิญชวนให้ประชาชนมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมของผู้ถูกร้องไม่ทั่วถึงและไม่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้ถูกร้องส่งหนังสือประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่รับทราบข้อมูล ไม่มาร่วมแสดงความคิดเห็น และไม่ได้รับรักษาสิทธิของตนเองในการยื่นแสดงความคิดเห็นเพื่อให้มีผลเกี่ยวกับสิทธิในการยื่นคำร้องขอให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งกระทบต่อสิทธิของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียที่จะได้รับผลกระทบจากการวาง

/และจัดทำ ...

^๓ ได้แก่ การนำเสนอแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินกับแผนผังแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๖ การนำเสนอแผนผังคมนาคมและขนส่งกับแผนผังแสดงโครงการกิจการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ และการนำเสนอแผนผังแสดงที่โล่งกับแผนผังแสดงผังน้ำเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๖

^๔ ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ นำเสนอแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินกับแผนผังแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มที่ ๒ นำเสนอแผนผังคมนาคมและขนส่งกับแผนผังแสดงโครงการกิจการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะ และกลุ่มที่ ๓ นำเสนอแผนผังแสดงที่โล่งกับแผนผังแสดงผังน้ำ

และจัดทำผังเมืองรวม นอกจากนี้ประชาชนบางส่วนไม่สามารถดาวน์โหลดไฟล์การปิดประกาศแสดงองค์ประกอบของร่างผังเมืองรวมจากเว็บไซต์ของโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (www.plan4bangkok.com) ที่มีขนาดประมาณ ๒๐๐ เมกะไบต์ได้

๔) การปิดประกาศแสดงองค์ประกอบของร่างผังเมืองรวม และการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและปรึกษาหารือกับประชาชนเกี่ยวกับร่างผังเมืองรวม ไม่ได้แสดงหรืออธิบายเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญต่อการทำความเข้าใจของประชาชน เช่น

๔.๑) การไม่แสดงเหตุผลในการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่แสดงในร่างแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการไม่อธิบายเกี่ยวกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นซึ่งมีผลต่อสุขภาพของประชาชน เช่น ปัญหาความหนาแน่นของประชากร มลภาวะฝุ่น PM2.5

๔.๒) การไม่อธิบายเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ของประชาชนซึ่งเป็นผลกระทบจากการสร้างและขยายถนน ๑๔๘ สาย มีระยะทางกว่า ๖๐๐ กิโลเมตร ตามที่แสดงในร่างแผนผังแสดงโครงการคมนาคมและการขนส่ง และการเวนคืนที่ดินจากการขุดคลอง ขยายคลอง และสร้างอุโมงค์ระบายน้ำกว่า ๒๐๐ สาย ตามที่แสดงในร่างแผนผังแสดงน้ำ อีกทั้งไม่ระบุถึงระยะเวลาและงบประมาณที่จะดำเนินการตามโครงการพัฒนา

๔.๓) การไม่อธิบายเกี่ยวกับผลกระทบจากการก่อสร้างให้อาคารมีพื้นที่หรือความสูงเพิ่มขึ้นตามมาตรการ FAR BONUS รวมถึงแนวทางการเยียวยาความเสียหาย การตรวจสอบหรือการกำหนดบทลงโทษหากภาคเอกชนที่ได้รับสิทธิประโยชน์จากมาตรการ FAR BONUS ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข

๕) วิธีการของผู้ถูกร้องในวันที่จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นและปรึกษาหารือกับประชาชนเกี่ยวกับร่างผังเมืองรวมที่ปิดประกาศไว้โดยกำหนดให้เวลาเพียงครึ่งวัน ทั้งในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนรายกลุ่มเขตเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๖ และการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๗ และการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนรายเขตทั้ง ๕๐ เขต เมื่อเดือนเมษายน-สิงหาคม ๒๕๖๗ โดยให้เวลาส่วนใหญ่กับการบรรยายเนื้อหาของร่างผังเมืองรวมของคณะผู้จัดทำ (๙.๐๐ - ๑๑.๕๐ น.) และกำหนดเวลาในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนอย่างจำกัด (๑๑.๕๐ - ๑๒.๐๐ น.) ทำให้ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนซักถามอย่างเต็มที่และทำได้เพียงการยื่นหนังสือแสดงความคิดเห็น อีกทั้งการอธิบายร่างผังเมืองรวมที่มีเนื้อหารายละเอียดข้อมูลของแต่ละแผนผังเป็นจำนวนมากภายใต้เวลาที่จำกัดและการใช้ภาษาเชิงเทคนิคที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ย่อมไม่สามารถทำให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับร่างผังเมืองรวมได้อย่างครบถ้วน นอกจากนั้น ยังมีกรณีประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในการประชุมรับฟังความคิดเห็นรายเขตผ่านทางออนไลน์ได้เนื่องจากถูกปิดไมโครโฟน

๖) ผู้ถูกร้องเผยแพร่สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนรายเขตทั้ง ๕๐ เขต แต่เป็นการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นโดยย่อและมีการตัดทอนความคิดเห็นของประชาชนที่แสดงไว้ อีกทั้งผู้ถูกร้องไม่ได้แจ้งเหตุผลการปรับลดขั้นตอนการวางและจัดทำผังเมืองรวมจาก ๒๒ ขั้นตอน เหลือ ๑๘ ขั้นตอน^๕ ให้ประชาชนทราบ

๗) การดำเนินการของผู้ถูกร้องมุ่งจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น แต่ไม่ได้มุ่งเน้นให้การรับฟังความคิดเห็นเกิดประสิทธิผลที่จะทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง และมีส่วนร่วมปรึกษาหารือเพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวม เนื้อหาของร่างผังเมืองรวมที่จัดทำขึ้น รวมถึงผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และแนวทางการเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายแก่ประชาชนหรือชุมชน ซึ่งเป็นสาระสำคัญของหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ เห็นได้จากที่มีประชาชนแสดงความคิดเห็นถึงการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่ละเอียดชัดเจน ไม่รอบด้าน และไม่เพียงพอต่อการที่ประชาชนจะเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวม รวมถึงผลกระทบและแนวทางการเยียวยาความเสียหายจากผังเมืองรวม

๘) การดำเนินการของผู้ถูกร้องทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนจำกัดอยู่ในวงแคบ ประชาชนที่เข้าร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นทุกครั้งตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ - สิงหาคม ๒๕๖๗ ซึ่งดำเนินการตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต่อเนื่องไปจนถึงพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ มีเพียง ๒๑,๗๗๖ คน^๖ คิดเป็นร้อยละ ๐.๔ ของประชากรกรุงเทพมหานคร ๕,๔๗๑,๕๘๘ คน^๗ หรืออีกนัยหนึ่งคือยังมีประชากรในพื้นที่อีกมากกว่าร้อยละ ๙๙ ที่ไม่ทราบและไม่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวม รวมทั้งไม่ได้รักษาสิทธิของตนเองในการยื่นแสดงความคิดเห็นเพื่อให้มีผลเกี่ยวกับสิทธิในการยื่นคำร้องขอให้แก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๙) ผู้ถูกร้องควรดำเนินการวางและจัดทำร่างผังเมืองรวมใหม่ตั้งแต่ขั้นตอนแรก โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมปรึกษาหารืออย่างแท้จริง กล่าวคือ ต้องทำให้ประชาชนเข้าใจและพร้อมที่จะแสดงความคิดเห็น รวมทั้งนำความคิดเห็นของประชาชนไปพิจารณาเพื่อให้มีการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างภาคประชาชน ภาครัฐ และภาควิชาการ โดยเฉพาะการรับฟังความคิดเห็น

/ของประชาชน ...

^๕ โปรดดูภาคผนวก ก. หน้า ๒๗

^๖ ๒๑,๗๗๖ คน เป็นผลรวมของจำนวนของผู้เข้าร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นแต่ละครั้ง แต่เนื่องจากอาจมีบุคคลเดียวกันเข้าร่วมประชุมหลายครั้ง จึงอาจไม่ได้แสดงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง

^๗ ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๖

ของประชาชนก่อนที่จะมีจัดทำร่างผังเมืองรวมต้องเป็นการรับฟังความคิดเห็นเพื่อทราบถึงสถานการณ์สภาพปัญหา ข้อกังวลและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ว่าต้องการให้มีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร อีกทั้งวิธีการประชาสัมพันธ์และการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในแต่ละพื้นที่ต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เช่น การส่งไปรษณีย์แจ้งประชาชนทุกครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร การรับฟังความคิดเห็นจากภาควิชาการในหลากหลายสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การวางและจัดทำผังเมืองรวมต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายภาครัฐที่เป็นปัจจุบันมาร่วมพิจารณา เช่น แนวนโยบายแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้องที่ ๒

ปรากฏตามความเป็นมาในข้อ ๑.๒

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้องที่ ๓

ผู้ร้องที่ ๓ ให้ข้อเท็จจริงสอดคล้องกับผู้ร้องที่ ๑ และให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนี้

๑) วิธีการประชาสัมพันธ์และการปิดประกาศเชิญชวนให้ประชาชนมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ของผู้ถูกร้องไม่ทั่วถึงและเข้าถึงได้ยาก สืบเกิดได้จากการไม่พบเห็นป้ายประชาสัมพันธ์ในสถานที่สาธารณะและในสถานที่จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การไม่พบเห็นการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องผ่านเว็บไซต์หรือสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงประชาชนที่จะได้รับผลกระทบจากร่างผังเมืองรวมยังไม่ทราบไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และไม่มีส่วนร่วมกับการจัดทำร่างผังเมืองรวมมาตั้งแต่ต้น อีกทั้งวิดีโอเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับแผนผังตามองค์ประกอบของร่างผังเมืองรวมของผู้ถูกร้อง ซึ่งมี ๓ คลิป แต่ละคลิปมีผู้เข้าดูน้อยกว่า ๖๐๐ ครั้ง และไม่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนี้ เว็บไซต์ plan4bangkok.com มีการออกแบบหน้าจอสำหรับผู้ใช้งาน (user interface) ที่ซับซ้อน ทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมได้ยาก อีกทั้งเนื้อหาผังเมืองรวมที่จัดทำขึ้นไม่ได้แสดงรายละเอียดมาตราส่วนของแผนผังทำให้แม้ขยายภาพแล้วก็ยังไม่อาจเข้าใจเนื้อหาได้อย่างครบถ้วน

๒) ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงหรืออธิบายเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญต่อการทำความเข้าใจของประชาชน กล่าวคือ (๑) มุ่งเน้นอธิบายเพียงบางแผนผัง ได้แก่ แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท และแผนผังแสดงโครงการคมนาคมและการขนส่ง (๒) ไม่ชี้แจงข้อมูลสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการวางและจัดทำผังเมืองรวม เช่น แผนพัฒนาด้านคมนาคมขนส่งในการก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีเทา ระยะที่ ๑ (วัชรพล - ทองหล่อ) พื้นที่โครงการสายไฟฟ้าใต้ดิน ข้อมูลพื้นที่สีเขียวและพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยในเขตวัฒนาและพื้นที่รอบเขตวัฒนา (๓) ไม่อธิบายให้ประชาชนเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับนิยามคำศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบของผังเมืองรวมบางคำ เช่น เขตทาง ระยะถอยร่น

/ของอาคาร ...

ของอาคาร (set back) และ (๔) ประชาชนยังมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเพื่อให้มีผลเกี่ยวกับสิทธิในการยื่นคำร้องขอให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๓) ผู้ถูกร้องไม่ได้เผยแพร่สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและปรึกษากับประชาชนในขั้นตอนที่มีร่างผังเมืองรวมแล้วให้ครบทุกครั้ง มีเพียงการเผยแพร่สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนรายเขตทั้ง ๕๐ เขต ซึ่งเป็นการสรุปผลโดยย่อและไม่ได้บันทึกความคิดเห็นของทุกคนโดยละเอียด ทำให้เกิดข้อกังวลว่าความคิดเห็นของประชาชนจะสูญหายหรือตกหล่นและไม่ได้นำไปใช้พิจารณาอย่างครบถ้วน

๔) การไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับการจัดทำร่างผังเมืองรวมตั้งแต่ต้น เมื่อมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างผังเมืองรวมที่จัดทำขึ้นทำให้มีประชาชนคัดค้าน^๔ และส่งผลให้ประชาชนได้รับผลกระทบด้านจิตใจและสูญเสียเวลาในการประกอบอาชีพ

๕) ผู้ร้องที่ ๓ มีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๑) ผู้ถูกร้องควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ และจัดให้มีพื้นที่สำหรับการหารือร่วมกันและการแสดงความคิดเห็นผ่านอุปกรณ์ดิจิทัล รวมทั้งบันทึกหลักฐานข้อมูลที่ทำให้ประชาชนตรวจสอบได้ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานครภายใต้ระยะเวลาดำเนินการที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่แต่ละเขตนั้น จากนั้นจึงขยายระดับพื้นที่เป็นกลุ่มเขตบริเวณใกล้เคียงและดำเนินการในลักษณะเดียวกันเพื่อให้บริบทของพื้นที่เชื่อมโยงกัน (seamless connectivity) ตลอดจนจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนร่วมกันทั้ง ๕๐ เขตเพื่อหารือเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางเชื่อมต่อบริบทของแต่ละเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร

๕.๒) ให้ปรับปรุงข้อกำหนดของคณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวมจังหวัดให้ครอบคลุมผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสถาบันที่มีความรู้ในหลากหลายสาขาวิชา ทั้งด้านการผังเมือง ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ด้านจิตวิทยา ด้านวิศวกรรมศาสตร์ ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และให้มีผู้แทนภาคประชาชนเขตละ ๑ คน ที่มีความรู้เกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมเข้าร่วมให้ข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวมจังหวัด กรุงเทพมหานครในการประชุมแต่ละครั้ง^๕

/๕.๓) จัดทำ ...

^๔ เช่น การคัดค้านการขยายเขตทางเป็น ๑๖ เมตร บริเวณซอยพร้อมศรี ๑ ซอยสุขุมวิท ๔๙/๑๑ ซอยสุขุมวิท ๔๙ ซอยสุขุมวิท ๔๙/๔ (ซอยอัครภัทร) และซอยทองหล่อ ๑๓ ซึ่งฝ่ายผู้ถูกร้องชี้แจงไว้ในคดีมันส์เลี้ยววาสนา สัญจร: ขยายสุขุมวิท ๔๙ ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๗ ว่า การขยายเขตทางดังกล่าวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดับเพลิงและบรรเทาปัญหาการจราจร แต่ฝ่ายผู้ร้องที่ ๓ คัดค้านว่า เขตทางดังกล่าวเชื่อมต่อกับถนนอื่นที่มีเขตทางกว้างเพียง ๖-๘ เมตร จึงไม่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการดับเพลิงและบรรเทาปัญหาการจราจรได้

^๕ เนื่องจากคณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครซึ่งทำหน้าที่ในระหว่างการตรวจสอบคำร้องนี้ ประกอบด้วยผู้มีความรู้เฉพาะด้านสถาปัตยกรรมและผังเมืองจากสถาบันอุดมศึกษาเพียงบางแห่ง แต่ขาดผู้มีความรู้ด้านจิตวิทยา สังคมและการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งไม่มีผู้แทนประชาชนที่แท้จริงเข้าร่วมให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร

๕.๓) จัดทำฐานข้อมูลให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบแหล่งที่มาของความคิดเห็นและตรวจสอบว่ามีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปใช้ประกอบการพิจารณาวางและจัดทำผังเมืองรวมหรือไม่ อย่างไร

๖) นอกจากนั้น มีประชาชนแสดงความคิดเห็นไว้ในการรับฟังความคิดเห็นและการปรึกษาหารือกับประชาชน ██████████ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๗ โดยเสนอให้ผู้ถูกร้องจัดทำเอกสารสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยบันทึกความคิดเห็นของประชาชนทุกคนอย่างละเอียดพร้อมทั้งบันทึกวิดีโอไว้เป็นหลักฐาน และจัดตั้งไลน์กลุ่ม (LINE Group) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประชาชนกับหน่วยงานผู้วางและจัดทำผังเมืองรวม รวมทั้งส่งสรุปผลการประมวลความคิดเห็นของประชาชนและนำมาปรับปรุงร่างผังเมืองรวมให้ประชาชนทุกครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครตรวจสอบก่อนเสนอคณะกรรมการที่มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาต่อไป

๒.๒.๔ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมการใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๗ - กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการติดตามและประเมินผลตามหลักวิชาการร่วมกับการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชน กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวม ๑๑ ครั้ง และนำเสนอผลการประเมินต่อคณะที่ปรึกษาผังเมืองรวม กรมโยธาธิการและผังเมือง และคณะกรรมการผังเมืองเพื่อติดตามเร่งรัดและประเมินผลการวางและจัดทำผังเมืองรวม ซึ่งเห็นสอดคล้องกันว่า ควรปรับปรุงผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ โดยเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๑ คณะกรรมการผังเมืองมีมติเห็นชอบการประเมินผลกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ ต่อมาวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑ คณะกรรมการผังเมืองมีมติอนุมัติให้ผู้ถูกร้องดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔)

๒) ช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๐-พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ดังนี้

๒.๑) การรับฟังความคิดเห็นก่อนที่จะมีการจัดทำร่างผังเมืองรวม โดยจัดประชุมรวม ๔๑ ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ๓,๐๒๔ คน ซึ่งเป็นผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิ^{๑๐} จากนั้น ดำเนินการวางและจัดทำร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครให้ มีสาระสำคัญครบถ้วนตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

/๒.๒) การรับฟัง ...

^{๑๐} ได้แก่ การประชุมระดมความคิดเห็นกำหนดแนวทางการวางผังเมืองรวม เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐ เป็นเวลา ๒ วัน มีผู้เข้าร่วม ๑๗๗ คน การประชุมกลุ่มจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๖ ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ๗๒๗ คน การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มสาขาอาชีพระหว่างเดือนพฤศจิกายน -

๒.๒) การรับฟังความคิดเห็นหลังจากที่ได้มีการจัดทำร่างผังเมืองรวมแล้ว เป็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างผังเมืองที่ผู้ถูกร้องจัดทำขึ้นในปี ๒๕๖๒ โดยจัดประชุมรวม ๑๕ ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ๔,๐๒๖ คน^{๑๑}

๓) เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยมาตรา ๑๑๐ ได้กำหนดให้บรรดาผังเมืองรวมหรือผังเมืองเฉพาะที่อยู่ระหว่างดำเนินการวางและจัดทำตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้ดำเนินการต่อไปโดยไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามที่คณะกรรมการผังเมืองกำหนดแนวทางไว้ โดยเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔ คณะกรรมการผังเมืองมีมติเห็นชอบแนวทางการดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ การวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) เป็นกรณีผังเมืองรวมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้วางและจัดทำ ซึ่งยังไม่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการผังเมืองนั้น ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองพิจารณากำหนดแนวทางและดำเนินการให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติไว้ พร้อมทั้งแจ้งแนวทางการดำเนินการดังกล่าวให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔) กรมโยธาธิการและผังเมืองมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๗๑๒.๑/๖๐๖๕ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔ แจ้งแนวทางและขั้นตอนการดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยสรุปแนวทางการดำเนินการในขั้นตอนการอนุมัติ ขั้นตอนการวางและจัดทำร่างผังเมืองรวม และขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

๔.๑) ผู้ถูกร้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการผังเมืองให้วางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงถือว่า ได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้ว

๔.๒) ผู้ถูกร้องต้องดำเนินการให้ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครมีสาระสำคัญครบถ้วนตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ หากผังเมืองรวมไม่มีสาระสำคัญประการใดของแผนผัง ตามมาตรา ๒๒ (๓) และข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามมาตรา ๒๒ (๕) จะต้อง

/ได้รับความ ...

ธันวาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๑๐ ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ๑,๐๑๔ คน การประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๑๕ ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ๔๖๓ คน การประชุมระดมความคิดเห็นเรื่องมาตรการทางผังเมืองเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๔ ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ๔๔๗ คน และการประชุมระดมความคิดเห็นต่อร่างผังเมืองรวมระหว่างเดือนกรกฎาคม - ตุลาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๕ ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ๑๙๖ คน

^{๑๑} ได้แก่ การประชุมกลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร ๖ ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ๑,๗๑๖ คน การประชุมปรึกษาหารือรายสาขา ๘ ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ๙๒๔ คน และการประชุมกรุงเทพมหานครเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒ มีผู้เข้าร่วม ๑,๓๘๖ คน

ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผังเมืองจังหวัด ซึ่งองค์ประกอบของผังเมืองรวมที่เพิ่มขึ้นจากพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้แก่ แผนผังแสดงโครงการกิจการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะ แผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแผนผังแสดงผังน้ำ

๔.๓) ผู้ถูกร้องต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งรวมถึงการสงวนสิทธิ์ของผู้มีส่วนได้เสียไว้ก่อนตั้งแต่ขั้นตอนการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้มีผลถึงการจะยื่นคำร้องขอให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในขั้นตอนการปิดประกาศเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน เพื่อเป็นการรักษาสีทธิของผู้มีส่วนได้เสีย ตามมาตรา ๙ และมาตรา ๓๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

๕) ผู้ถูกร้องได้ดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนี้

๕.๑) การศึกษา ทบทวน ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและแก้ไขปรับปรุงแผนผังและข้อกำหนดซึ่งเป็นองค์ประกอบของร่างผังเมืองรวมเดิมที่จัดทำขึ้นแล้ว (แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนผังแสดงที่โล่ง แผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง แผนผังแสดงโครงการกิจการสาธารณูปโภค) ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การแพร่ระบาดของ COVID-19 ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก ฯลฯ รวมถึงการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำแผนผังเพิ่มเติมอีก ๒ แผนผัง ได้แก่ แผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแผนผังแสดงผังน้ำ ทั้งนี้พบว่า การดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้ในธรรมนูญว่าด้วยการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖ เช่น การวางผังเมืองต้องคำนึงถึงการวางแผนการตั้งถิ่นฐานให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ลดความเสี่ยงและความเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบจากสาธารณภัย อย่างไรก็ตาม ยังต้องปรับปรุงให้ครบถ้วนตามหลักการของธรรมนูญว่าด้วยการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖ ต่อไป

๕.๒) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) และเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปจัดทำร่างผังเมืองรวม โดยประชาสัมพันธ์ทาง (๑) เว็บไซต์^{๑๖} (๒) ป้ายประชาสัมพันธ์ ณ ศาลว่าการกรุงเทพมหานคร ๒

/และสำนัก...

^{๑๖} ได้แก่ เว็บไซต์โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) (plan4bangkok.com) เว็บไซต์สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง (webportal.bangkok.go.th/cpud) และเว็บไซต์สำนักงานประชาสัมพันธ์กรุงเทพมหานคร (pr-bangkok.com)

และสำนักการวางผังและพัฒนาเมือง รวมทั้งสำนักงานเขตทั้ง ๕๐ เขต (๓) หนังสือราชการ และ (๔) สื่อสังคมออนไลน์ผ่านทางเฟซบุ๊ก^{๑๓}

๕.๓) การรับฟังความคิดเห็นก่อนที่จะมีการจัดทำร่างผังเมืองรวมในรูปแบบการประชุมในสถานที่ (onsite) ร่วมกับการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (online) รวม ๕ ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ๑,๒๖๔ คน^{๑๔}

๕.๔) ผู้ถูกร้องได้วางและจัดทำร่างผังเมืองรวมให้มีสาระสำคัญครบถ้วน ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ และได้เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครพิจารณาเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๖ ซึ่งได้มีมติให้ผู้ถูกร้องนำร่างผังเมืองรวมดังกล่าวไปจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

๕.๕) การปิดประกาศแสดงองค์ประกอบของร่างผังเมืองรวมและ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนเข้าตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างผังเมืองรวมดังกล่าว ด้วยวาจาในวันประชุมรับฟังความคิดเห็น หรือแสดงความคิดเห็นเป็นหนังสือ หรือแสดงความคิดเห็นทาง เว็บไซต์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าประชาชนจะต้องใช้สิทธิแสดงความคิดเห็นเป็นหนังสือหรือแสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ไว้ก่อนด้วย เพื่อเป็นการรักษาสีทธิในการยื่นคำร้องขอแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อไป ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาการแสดงความคิดเห็นตั้งแต่วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๖ - ๒๒ มกราคม ๒๕๖๗ ดังนี้

๕.๕.๑) การปิดประกาศแสดงองค์ประกอบของร่างผังเมืองรวม ณ สถานที่ต่าง ๆ รวม ๑๘๘ แห่ง^{๑๕}

/๕.๕.๒) การประชาสัมพันธ์ ...

^{๑๓} ได้แก่ เฟซบุ๊กสำนักการวางผังและพัฒนาเมือง เฟซบุ๊กสำนักงานวางผังเมือง เฟซบุ๊กสำนักงานประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร เฟซบุ๊กกรมโยธาธิการและผังเมือง เฟซบุ๊กโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔)

^{๑๔} ได้แก่ (๑) การประชุมกลุ่มจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๖ มีผู้เข้าร่วม ๑๙๙ คน (๒) การประชุมหารือแนวทางวิธีการดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) กับผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรและสมาคมวิชาชีพ ประกอบด้วย (๒.๑) การหารือด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินและด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๖ (๒.๒) การหารือด้านการคมนาคมและการขนส่ง และด้าน สาธารณูปโภค สาธารณูปการและบริการสาธารณะเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ และ (๒.๓) การหารือด้านการบริหารจัดการน้ำและ ด้านที่โล่งเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๖ โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมทั้ง ๓ ครั้ง รวม ๕๐๗ คน และ (๓) การประชุมหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรและสมาคมวิชาชีพ และผู้แทนชุมชนเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ มีผู้เข้าร่วม ๕๕๘ คน

^{๑๕} ได้แก่ ศาลว่าการกรุงเทพมหานคร (๒ แห่ง) สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง (๑ แห่ง) สำนักงานเขต ทุกเขต (๕๐ แห่ง) ศูนย์บริการสาธารณสุข (๖๙ แห่ง) โรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร (๑๑ แห่ง) สวนสาธารณะในสังกัด กรุงเทพมหานคร (๓๕ แห่ง) สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร (๑๗ แห่ง) กรมที่ดิน (๑ แห่ง) กรมโยธาธิการและผังเมือง (๒ แห่ง) รวมถึงเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสำนักการวางผังและพัฒนาเมือง (webportal.bangkok.go.th/cpud) และเว็บไซต์ของโครงการวาง และจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (plan4bangkok.com)

๕.๕.๒) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าตรวจดูร่างผังเมืองรวม และแสดงความคิดเห็นรวม ๑๐ วิธีการ ได้แก่ (๑) เว็บไซต์ ตั้งแต่วันที่ ๑-๗ ธันวาคม ๒๕๖๖^{๑๖} (๒) ป้ายประชาสัมพันธ์ ตั้งแต่วันที่ ๑-๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร (เสาชิงช้า) และ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพฯ (ไทย-ญี่ปุ่น) ดินแดง รวมทั้งสำนักงานเขตทั้ง ๕๐ เขต (๓) สปอตวิทยุและออกอากาศ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียง ตั้งแต่วันที่ ๑-๗ ธันวาคม ๒๕๖๖^{๑๗} (๔) หนังสือราชการ ๑,๗๐๐ ฉบับ (๕) หนังสือพิมพ์รายวัน ██████████ ตั้งแต่วันที่ ๑-๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ (๖) สิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นประกาศ แผ่นพับ ใบปลิว (๗) สื่อสังคมออนไลน์ ตั้งแต่วันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖^{๑๘} (๘) ป้าย ประชาสัมพันธ์แบบเคลื่อนไหวในจุดติดตั้งย่านต่าง ๆ ๑๐ แห่ง^{๑๙} (๙) รถกระจายเสียงรอบกรุงเทพมหานคร ทั้ง ๕๐ เขต ตั้งแต่วันที่ ๑-๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๒ คัน และตั้งแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๗ จำนวน ๓ คัน และ (๑๐) สื่อประชาสัมพันธ์บนรถโดยสารประจำทาง ตั้งแต่วันที่ ๑-๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๑๐ สาย ได้แก่ สาย ๑๒ สาย ๒๖ สาย ๓๖ก สาย ๕๔ สาย ๗๑ สาย ๙๓ สาย ๑๓๖ สาย ๑๓๗ สาย ๑๗๘ และสาย ๑๗๙

๕.๖) การจัดประชุมร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภา กรุงเทพมหานคร ประธานเครือข่ายชุมชน และเจ้าหน้าที่สำนักงานเขต เพื่อเตรียมความพร้อมในการปิด ประกาศเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นและปรึกษาหารือเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ระหว่างวันที่ ๖-๘ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง รวม ๖ ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ๑๖๒ คน^{๒๐}

/๕.๗) การรับฟัง ...

^{๑๖} ได้แก่ เว็บไซต์สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง (webportal.bangkok.go.th/cpud) เว็บไซต์โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) (plan4bangkok.com) เว็บไซต์สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล เว็บไซต์สำนักงานประชาสัมพันธ์กรุงเทพมหานคร และเว็บไซต์กรมโยธาธิการและผังเมือง

^{๑๗} ได้แก่ สถานีวิทยุ สวพ.๙๑ (FM ๙๑.๐ MHz) สถานีวิทยุ จส.๑๐๐ (FM ๑๐๐.๐ MHz) และสถานีวิทยุ คลื่นข่าว (FM ๑๐๐.๕ MHz)

^{๑๘} ได้แก่ ██████████ สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง ██████████ สำนักงานวางผังเมือง ██████████ สำนักงานประชาสัมพันธ์กรุงเทพมหานคร และ ██████████ กรมโยธาธิการและผังเมือง การใช้โฆษณาออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์ม ██████████ สถานีวิทยุ สวพ.๙๑ และ ██████████ โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) รวมถึงการใช้โฆษณาออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์ม ██████████ ของสำนักงานประชาสัมพันธ์กรุงเทพมหานคร และ Thai Transport Trend

^{๑๙} ได้แก่ (๑) ดินแดงขาเข้าเมือง (๒) สยาม (๓) หัวลำโพง (๔) แยกอรุณอมรินทร์ (๕) ทางด่วนบางนา (กม. ๔๕) (๖) สุขุมวิท ๓๔ (๗) ทางด่วนสาทรประดิษฐ์-ดาวคะนอง (๘) แยกรัชดา-ลาดพร้าว (๙) ถนนกาญจนาภิเษกใกล้ห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์บางแค และ (๑๐) สีแยกไฟแดงมีนบุรี

^{๒๐} ได้แก่ (๑) การประชุมกลุ่มเขตกรุงธนเหนือเมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๖ เวลา ๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. (๒) การประชุมกลุ่มเขตกรุงธนใต้เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๓๐-๑๖.๓๐ น. (๓) การประชุมกลุ่มเขตกรุงเทพเหนือ เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ เวลา ๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. (๔) การประชุมกลุ่มเขตกรุงเทพกลางเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๓๐-๑๖.๓๐ น. (๕) การประชุมกลุ่มเขตกรุงเทพใต้เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๖ เวลา ๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. และ (๖) การประชุมกลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออกเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๓๐-๑๖.๓๐ น.

๕.๗) การรับฟังความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้จัดทำร่างผังเมืองรวมแล้ว ในรูปแบบการประชุมในสถานที่ร่วมกับการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวม ๗ ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ๒,๗๓๓ คน ได้แก่ (๑) การประชุมรายกลุ่มเขตระหว่างวันที่ ๒๓-๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๖ เวลา ๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. รวม ๖ ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ๑,๖๙๗ คน^{๒๑} (๒) การประชุมครั้งใหญ่เมื่อวันเสาร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) มีผู้เข้าร่วม ๑,๐๓๖ คน

๖) ผู้ถูกร้องแก้ไขปัญหากรณีประชาชนบางกลุ่มร้องเรียนต่อหน่วยงานต่าง ๆ ว่ากระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง ดังนี้

๖.๑) ขยายระยะเวลาการแสดงความคิดเห็นของประชาชนจากเดิมสิ้นสุดในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๗ ออกไปจนถึงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗ รวมเป็นเวลา ๘ เดือน

๖.๒) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนเพิ่มเติม ทั้งเอกสารและคลิปวิดีโอผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ██████████ เช่น การสาธิตวิธีตรวจสอบร่างแผนผัง การสาธิตวิธีการลงทะเบียนและยื่นหนังสือแสดงความคิดเห็น และการถามตอบประเด็นปัญหาในร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร เช่น (๑) แนวถนนเวนคืนและการขยายคลองลัดรอนสิทธิของประชาชนหรือไม่ (๒) การมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ (๓) การกำหนดพื้นที่สีแดงในผังเมืองเอื้อนายทุนจริงหรือไม่ (๔) ทำไมต้องมีพื้นที่สีเขียวภายในผังเมือง (๕) แนวคิดในการปรับสีผัง (๖) จะแก้ปัญหาอาคารสูงในซอยแคบได้อย่างไร (๗) FAR BONUS มีประโยชน์จริงหรือไม่

๖.๓) รับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมในรูปแบบการประชุมร่วมกับ คณะกรรมการชุมชน ณ สำนักงานเขตทั้ง ๕๐ เขต เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านเครือข่าย ชุมชนในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๗ มีผู้เข้าร่วมรวม ๕,๔๔๙ คน

๖.๔) รับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมในรูปแบบการประชุมรายเขตทั้ง ๕๐ เขต เพิ่มเติมในรูปแบบการประชุมในสถานที่ร่วมกับการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่เดือนเมษายน- สิงหาคม ๒๕๖๗ ในวันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) มีผู้เข้าร่วมประชุมรวม ๕,๐๖๘ คน ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาส ให้ประชาชนในแต่ละเขตได้รับทราบข้อมูลการปรับเปลี่ยนผังเมืองรวมรายเขตของตนเองอย่างละเอียด

/รอด้าน...

^{๒๑} ได้แก่ (๑) การประชุมกลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออกเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ สำนักงานเขตมีนบุรี (๒) การประชุมกลุ่มเขตกรุงเทพกลางเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ๒ (๓) การประชุมกลุ่มเขต กรุงเทพมหานครใต้เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ สำนักงานเขตบางบอน (๔) การประชุมกลุ่มเขตกรุงเทพเหนือเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ โรงเรียนวัดหลักสี่ (๕) การประชุมกลุ่มเขตกรุงเทพเหนือเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ สำนักงานเขตบางพลัด และ (๖) การประชุมกลุ่มเขตกรุงเทพใต้เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ สำนักงานเขตคลองเตย

รอบด้าน ทั้งด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่ดี รวมถึงรับฟังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนในด้านต่าง ๆ โดยการประชุมรูปแบบนี้ทำให้ประชาชน แสดงความคิดเห็นต่อรายละเอียดของเนื้อหาชัดเจนมากกว่าการประชุมใหญ่หรือการประชุมแบบ รายกลุ่มเขต ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน และนำไปปรับปรุง ร่างผังเมืองรวมให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของประชาชน

๗) สรุปผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม กรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นรวม ๑๗๔ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น ๒๑,๗๒๖ คน โดยมีประชาชนยื่นหนังสือแสดงความคิดเห็นเพื่อรักษาสิทธิในการยื่นคำร้องขอให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อไป ๑๔,๖๐๙ คน

๘) หลังจากการรับฟังความคิดเห็นแล้ว ผู้ถูกร้องจะนำความคิดเห็นของ ประชาชนไปปรับปรุงร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ให้สามารถบรรเทาปัญหาและ ความเดือดร้อนในประเด็นต่าง ๆ เช่น การยกเลิกถนนโครงการบางสายทาง การปรับปรุงข้อกำหนดการใช้ ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน การกำหนดมาตรการทางผังเมืองที่เป็น ประโยชน์ต่อสาธารณะ ทั้งนี้ การดำเนินการปรับปรุงร่างผังเมืองรวมดังกล่าวจำเป็นต้องดำเนินการตาม ขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยผู้ถูกร้องในฐานะเป็นหน่วยงานท้องถิ่นผู้วางและจัดทำผังเมืองรวม จะรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนมาพิจารณาปรับปรุงร่างผังเมืองรวมและเสนอคณะกรรมการ กลั่นกรองชุดต่าง ๆ เพื่อพิจารณาตามหลักวิชาการและยึดถือประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

๙) นอกจากนี้ ยังมีประชาชนอีกหลายภาคส่วนที่ต้องการให้ประกาศใช้บังคับ ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครฉบับใหม่โดยเร็ว เนื่องจากเห็นว่าผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ ใช้บังคับมากกว่า ๑๐ ปี ไม่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของเมืองและการปรับปรุงล่าช้าเกินไป ทำให้เสียโอกาสในการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมถึงการปรับปรุงครั้งนี้เป็นโอกาสที่สามารถแก้ปัญหาของเมือง ที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้นได้ ซึ่งผู้ถูกร้องได้พยายามรับฟังเสียงของประชาชนทุกกลุ่ม

๑๐) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สม ๐๖๐๑/๖๑๙๖ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๗ แจ้งข้อห้วงกังวลของประชาชนซึ่งผู้แทนภาคประชาชน ให้ข้อมูลว่า ประชาชนร้อยละ ๙๙ ยังไม่ทราบข้อมูลที่เพียงพอก่อนที่ผู้ถูกร้องจะจัดทำร่างผังเมืองรวม และ ยังส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้เสียในการยื่นคำร้องขอให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิก ข้อกำหนดในผังเมืองรวมอีกด้วย จึงขอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครนำข้อกังวล ดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาตามอำนาจหน้าที่นั้น ปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗ คณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การวางและจัดทำร่าง ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ได้ดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ตาม

/พระราชบัญญัติ...

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ อย่างครบถ้วนแล้ว การรับฟังความคิดเห็นเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ภาครัฐและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทั้งเชิงสนับสนุนหรือคัดค้านซึ่งจะมีทั้งประชาชนที่รับรู้แต่ไม่แสดงความคิดเห็น และประชาชนที่รับรู้และร่วมแสดงความคิดเห็นที่ประชุมจึงเห็นควรให้ผู้ถูกร้องดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อไป

๒.๒.๕ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมโยธาธิการและผังเมือง ชี้แจงว่า

๑) พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๙ กำหนดให้การวางและจัดทำผังเมืองรวมต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นการบัญญัติหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้อย่างกว้าง สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวต้องดำเนินการตามประกาศคณะกรรมการผังเมือง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๖๕^{๒๒} ซึ่งอ้างอิงจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ทั้งนี้ เนื่องจากประกาศดังกล่าวใช้บังคับกับทุกท้องที่ที่มีการวางและจัดทำผังเมืองรวม ซึ่งแต่ละพื้นที่มีขนาดพื้นที่และวิธีการเข้าถึงชุมชนที่หลากหลายแตกต่างกัน จึงได้กำหนดวิธีการไว้โดยใช้ถ้อยคำว่า “...ด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง...” โดยการส่งหนังสือทางไปรษณีย์เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถกระทำได้ แต่ไม่ได้บังคับให้ต้องดำเนินการด้วยวิธีนี้ เนื่องจากในท้องที่บางแห่งอาจมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ประกาศฉบับนี้จึงกำหนดเพียงวิธีการขั้นต่ำที่จะต้องดำเนินการไว้ และวิธีการต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างนำไปใช้ดำเนินการ

๒) ธรรมนูญว่าด้วยการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นหลักการพื้นฐานเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองที่ดี โดยกำหนดเป็นหลักการไว้ใน ๓ หมวด ได้แก่ หลักการเชิงนโยบาย (๗ ข้อ) หลักการพื้นฐาน (๑๔ ข้อ) และหลักการเชิงพื้นที่ (๕ ข้อ) ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผังเมืองพึงปฏิบัติ ทั้งนี้ เป็นไปตามกรอบหลักการพื้นฐานสากลในการวางและจัดทำผังเมืองที่ดี ๓ ด้าน คือ (๑) หลักแห่งความมีเอกภาพเพื่อความมั่นคงและเป็นปึกแผ่นเดียวกันในบริบทเชิงพื้นที่ของการวางผังเมืองทุกระดับ (๒) หลักแห่งความสอดคล้องเชื่อมโยงเพื่อความกลมกลืนในเชิงพื้นที่สำหรับการวางผังในแต่ละระดับ และ (๓) หลักแห่งความยั่งยืนหรือหลักของความสมดุล โดยมุ่งหวังให้การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินมีความสมดุลระหว่างการควบคุมกับการพัฒนาพื้นที่ของเมือง เพื่อความเท่าเทียมและความเสมอภาคของคนในสังคมในการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน การแก้ไขปัญหาของเมือง รวมทั้งการทำให้สุขลักษณะความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินดียิ่งขึ้น

/๒.๒.๖ การแสวงหา ...

๒.๒.๖ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) ผู้ได้รับผลกระทบ [REDACTED] ให้ข้อมูลว่า ไม่เคยได้รับหนังสือเชิญให้ร่วมแสดงความคิดเห็น และไม่เคยพบเห็นหรือได้ยินเสียงประชาสัมพันธ์เรื่องดังกล่าว การประชาสัมพันธ์ควรใช้วิธีการส่งหนังสือทางไปรษณีย์ให้ประชาชนทุกครัวเรือนร่วมกับวิธีอื่น และต้องแจ้งให้ทราบจำนวนเงินค่าทดแทนจากการเวนคืนด้วย อีกทั้ง การแสดงความคิดเห็นของประชาชนควรใช้รูปแบบเดียวกับการเลือกตั้งหรือการประชามติ โดยกำหนดจำนวนผู้ใช้สิทธิแสดงความคิดเห็นขั้นต่ำที่ต้องมีส่วนร่วมในการวางและจัดทำผังเมืองรวมเพื่อให้มีความเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างเพียงพอ หากไม่ครบจำนวนขั้นต่ำที่กำหนด ย่อมแสดงถึงการประชาสัมพันธ์ที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ตลอดจนคณะกรรมการที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมด้วย

๒) กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ [REDACTED] ให้ข้อมูลว่า การสื่อสารของผู้ถูกร้องไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้ประชาชน สามารถเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมและพร้อมจะแสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานองค์ความรู้เดียวกับผู้ประกอบการวิชาชีพหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผังเมือง จึงควรมีมาตรการสนับสนุนให้ประชาชนมีเวลาเรียนรู้เกี่ยวกับผังเมืองรวมอย่างเพียงพอ เพื่อให้ประชาชนสามารถสื่อสารความต้องการของตนเองได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และควรจัดทำข้อมูลพื้นที่อย่างละเอียดและสอดคล้องตามความเป็นจริง รวมทั้งการจัดทำแผนผังแสดงโครงการคมนาคมและการขนส่งต้องสอดคล้องต่อเนื่องกับแผนงานของหน่วยงานราชการต่าง ๆ

๓) ผู้ได้รับผลกระทบ [REDACTED] ให้ข้อมูลว่า วิธีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ของผู้ถูกร้องขาดประสิทธิภาพ และส่งหนังสือเชิญผู้มีส่วนได้เสียล่าช้า จนได้รับเมื่อล่วงเลยกำหนดวันและเวลาที่จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นไปแล้ว

๔) [REDACTED] รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ชี้แจงความคืบหน้าร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ว่า เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ คณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครได้ประชุมพิจารณาทบทวนการปรับปรุงแผนผัง โดยได้อภิปรายและให้ความเห็นอย่างกว้างขวางแต่ยังไม่มีข้อสรุป จึงมอบหมายให้ที่ปรึกษาไปทำข้อมูลเพิ่มเติม

๕) [REDACTED] ผู้อำนวยการสำนักการวางผังและพัฒนาเมือง ชี้แจงว่า หลังจากคณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครชุดนี้ให้ความเห็นแล้วเสร็จ จะเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาด้านการผังเมืองของกรมโยธาธิการและผังเมือง เพื่อให้ความเห็นชอบ และเสนอคณะกรรมการผังเมืองจังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาต่อไป หากคณะกรรมการผังเมืองจังหวัดกรุงเทพมหานครเห็นด้วย จะนำไปปิดประกาศเป็นเวลา ๙๐ วัน และให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถยื่นคำร้อง

/ขอให้แก้ไข ...

ขอให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกข้อกำหนดของผังเมืองรวม โดยจะมีการรวบรวมคำร้อง และจัดทำ ความเห็นประกอบคำร้องของผู้มีส่วนได้เสีย เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาคำร้องของผู้มีส่วนได้เสียอีกครั้ง จากนั้นคณะกรรมการผังเมืองจังหวัดจะพิจารณาคำร้องของ ผู้มีส่วนได้เสียแล้วแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำร้องทราบก่อนแก้ไขปรับปรุงร่างผังเมืองรวมตามมติ คณะกรรมการผังเมืองจังหวัด และขั้นตอนต่อไปจะต้องนำเข้าสู่สภากรุงเทพมหานครเพื่อออกข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานครให้ใช้บังคับผังเมือง แล้วจึงจะประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีผลใช้บังคับ โดยคาดว่า จะประกาศใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครฉบับใหม่ได้ในปี ๒๕๗๐^{๒๓}

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องมีการกระทำหรือละเลยการกระทำ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีดำเนินโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุง ครั้งที่ ๔) โดยขาดการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ ได้บัญญัติรับรอง สิทธิของบุคคลและชุมชนในการได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของ หน่วยงานของรัฐ มาตรา ๔๓ (๒) ได้รับรองให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาตรา ๕๗ (๒) กำหนดหน้าที่ของรัฐที่จะต้องอนุรักษ์ ค้ำครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๕๘ บัญญัติว่า ในการดำเนินการของรัฐหรือที่รัฐอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพ ชีวิต หรือส่วนได้เสียของประชาชนหรือชุมชน รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อ คุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วน ได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการด้วย รวมทั้งมาตรา ๗๒ (๑) และ (๒) บัญญัติให้รัฐต้องวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของ ที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจัดให้มีการวางผังเมืองทุกระดับและบังคับการให้เป็นไปตามผังเมือง อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญโดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

๓.๒ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ บัญญัติว่า บุคคลมีสิทธิในการ ดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ และมีสิทธิร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการ ดำเนินการให้เกิดสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย /หลักเกณฑ์ ...

^{๒๓} จาก “เดินหน้าสรุปร่างผังเมืองรวมกรุงเทพฯ คาดประกาศใช้ ปี ๒๕๗๐,” โดย สยามรัฐออนไลน์, วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๘, สืบค้นจาก <https://siamrath.co.th/n/632693>, เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๘

หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๘ (๓) บัญญัติว่า ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ส่วนราชการจะต้องดำเนินการโดยถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริการจากรัฐ และจะต้องมีแนวทางการบริหารราชการ โดยก่อนเริ่มดำเนินการ ส่วนราชการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบถ้วนทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ในกรณีที่มีการกิจใดจะมีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น อีกทั้งสิทธิที่จะมีสุขภาพทั้งกายและจิตที่ดีได้ถูกรับรองไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: ICESCR) ข้อ ๑๒ ซึ่งสอดคล้องกับมติที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly: UNGA) ข้อมติที่ ๗๖/๓๐๐ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ที่รับรองให้สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ดีต่อสุขภาพ และยั่งยืน (right to a clean, healthy and sustainable environment) หรือสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี (right to a healthy environment) เป็นสิทธิมนุษยชน

๓.๓ ผังเมืองรวมเป็นการวางแนวทางและแผนงานการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการกำหนดแผน นโยบาย และโครงการ รวมถึงมาตรการควบคุมในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและรักษาสภาพของเมือง โดยที่การบังคับใช้ผังเมืองรวมจะผูกพันหน่วยงานของรัฐให้ต้องควบคุมและพัฒนาพื้นที่ตามแผนงานหรือโครงการที่กำหนดไว้ ซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพทางกายภาพของพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดิน และส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจากการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์และการจำกัดขอบเขตพื้นที่อาศัยหรือการประกอบกิจการของบุคคล รวมถึงผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สุขภาวะ และการดำรงอยู่ของชุมชนได้ ดังนั้น กระบวนการผังเมืองรวมจึงเกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของบุคคลและสิทธิชุมชน ซึ่งได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญ ภายใต้อาณัติ และหนังสือสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่กล่าวไว้ข้างต้น หน่วยงานของรัฐที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมจึงต้องมีหน้าที่กระทำการอย่างเปิดเผย และต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง

๓.๔ กรณีตามคำร้องเป็นการดำเนินโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ภายใต้พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ยังไม่แล้วเสร็จ ต่อมาพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ซึ่งตามมาตรา ๑๑๐^{๒๔} มีผลให้การดำเนินการต่อไปของผู้ถูกร้องต้องอยู่ภายใต้ /บังคับ ...

^{๒๔} มาตรา ๑๑๐ บรรดาผังเมืองรวมหรือผังเมืองเฉพาะที่อยู่ระหว่างดำเนินการวางและจัดทำตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ การดำเนินการต่อไปสำหรับการนั้นให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการผังเมืองกำหนดโดยไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

บังคับโดยไม่ให้ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ และต้องเป็นไปตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๙^{๒๕} ของพระราชบัญญัติเดียวกัน รวมถึงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการผังเมือง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๖๕

๓.๕ ประเด็นตามคำร้องมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๕.๑ กรณีการประชาสัมพันธ์ข้อมูล

๑) แม้ผู้ถูกร้องได้เผยแพร่ข้อมูลและเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ทั้งในช่วงก่อนและหลังการจัดทำร่างผังเมืองรวม โดยใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์และป้ายประชาสัมพันธ์ รวมทั้งวิธีการอื่น ๆ แต่พบข้อจำกัดที่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนหลายประการ เช่น การใช้เว็บไซต์หรือสื่อสังคมออนไลน์ของหน่วยงานราชการเป็นช่องทางหลักในการประชาสัมพันธ์ การปิดประกาศหรือป้ายประชาสัมพันธ์ในสถานที่ราชการและติดตั้งในจุดที่เป็นสาธารณะเพียงไม่กี่แห่ง การส่งหนังสือให้ประชาชนไม่ครบทุกครัวเรือน การประชาสัมพันธ์ภายใต้เงื่อนไขระยะเวลาที่จำกัด รวมถึงการออกแบบเว็บไซต์ plan4bangkok.com ที่มีลักษณะซับซ้อนและมีไฟล์แนบขนาดใหญ่ ทำให้ประชาชนเข้าถึงได้ยาก สอดคล้องกับการแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่ให้ไว้ในการรับฟังความคิดเห็นรายเขตทั้ง ๕๐ เขต ซึ่งสะท้อนถึงความบกพร่องในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างไม่ทั่วถึงและไม่รอบด้านของผู้ถูกร้อง และผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นภายใต้พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ รวม ๑๗๔ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมเพียง ๒๑,๗๒๖ คน ซึ่งไม่ถึงร้อยละ ๑ ของประชากรกรุงเทพมหานคร ๕,๔๗๑,๕๘๘ คน โดยมีประชาชนยื่นหนังสือแสดงความคิดเห็นเพื่อให้มีผลเกี่ยวกับสิทธิในการยื่นคำร้องขอให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินถึง ๑๔,๖๐๙ คน

๒) ข้อเท็จจริงข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การประชาสัมพันธ์ของผู้ถูกร้องไม่สามารถทำให้ประชาชนทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง อีกทั้งเนื้อหาข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์ของผู้ถูกร้องยังมีข้อจำกัดที่ยากต่อการทำความเข้าใจได้ จึงไม่สอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้การรับรองและคุ้มครองไว้

/๓.๕.๒ กรณี ...

^{๒๕} มาตรา ๙ การวางและจัดทำผังนโยบายการใช้ประโยชน์พื้นที่ตามมาตรา ๘ (๑) และผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามมาตรา ๘ (๒) ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการผังเมืองกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติ โดยให้คำนึงถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบในผังแต่ละประเภท และต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบด้วยวิธีการที่หลากหลายและทั่วถึง โดยมีข้อมูลเพียงพอต่อการที่ประชาชนจะเข้าใจถึงผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และแนวทางการเยียวยาความเดือดร้อน หรือความเสียหายแก่ประชาชนหรือชุมชน

๓.๕.๒ กรณีการจัดรับฟังความคิดเห็น ปรีกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑) การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะรับฟังความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มผู้แทนหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นการดำเนินการที่สามารถกระทำได้ ตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม^{๒๖} และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการโฆษณา การประชุม และการแสดงข้อคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๗^{๒๗} แต่เมื่อมีการใช้บังคับพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องได้จัดรับฟังความคิดเห็นก่อนที่จะมีการจัดทำร่างผังเมืองรวมอีก ๕ ครั้ง โดยพบว่า สัดส่วนของกลุ่มเป้าหมายที่รับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ และมีสัดส่วนของประชาชนทั่วไปน้อยมาก^{๒๘} อีกทั้งการจัดรับฟังความคิดเห็นก่อนที่จะมีการจัดทำร่างผังเมืองรวมดังกล่าวยังปรากฏการว่ามีรายละเอียดของร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครที่จัดทำขึ้นไว้แล้ว

๒) ผู้ถูกร้องจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในรูปแบบการประชุม ปรีกษาหารือ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในขั้นตอนหลังจากที่ได้มีการจัดทำร่างผังเมืองรวมแล้ว และอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่การดำเนินการของผู้ถูกร้องใช้วิธีการอธิบายร่างผังเมืองรวมและแต่ละแผนผังโดยใช้ภาษาเชิงเทคนิคและรวบรัดภายในเวลาอันสั้นทั้งที่มีเนื้อหาข้อมูลปริมาณมากและยากต่อการทำความเข้าใจ โดยไม่แสดงหรืออธิบายข้อมูลผลกระทบจากผังเมืองรวมที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชน รวมถึงแนวทางแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบให้ทราบอย่างชัดเจน ตามที่ปรากฏในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่ให้ไว้ในกรับฟังความคิดเห็นรายเขตทั้ง ๕๐ เขต ซึ่งมีการขอให้ผู้ถูกร้องอธิบายชี้แจงในประเด็นที่ยังเป็นข้อสงสัยหรือข้อถกเถียงอยู่ เช่น นิยามคำศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบของผังเมืองรวมคำว่า “เขตทาง” “ระยะถอยร่นของอาคาร (set back)” รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นด้วยวาจาภายในระยะเวลาอันสั้น เช่น การประชุมรับฟังความคิดเห็นรายเขตทั้ง ๕๐ เขต

/ระหว่าง ...

^{๒๖} มาตรา ๑๙ วรรคสอง ในการวางและจัดทำผังเมืองรวมใด ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณีจัดให้มีการโฆษณาให้ประชาชนทราบ แล้วจัดการประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนในท้องที่ที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวมนั้น ในการรับฟังข้อคิดเห็นนี้จะกำหนดเฉพาะให้ผู้แทนของประชาชนเข้าร่วมการประชุมตามความเหมาะสมก็ได้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา การประชุม และการแสดงข้อคิดเห็น ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

^{๒๗} ข้อ ๗ ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มีหนังสือเชิญผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านการผังเมืองหรือสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลหรือคณะบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามที่เห็นสมควรเข้าร่วมประชุมและแสดงข้อคิดเห็นด้วย

^{๒๘} การประชุมเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๖ มีกลุ่มเป้าหมายที่จัดรับฟังความเห็นเป็นผู้แทนจากหน่วยงานและจังหวัดปริมณฑลที่เกี่ยวข้อง ส่วนการประชุมเมื่อวันที่ ๘ วันที่ ๑๓ และวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๖ มีกลุ่มเป้าหมายที่จัดรับฟังความคิดเห็นเป็นผู้แทนหน่วยงาน องค์กรและสมาคมวิชาชีพ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันวิชาการ สำหรับการประชุมเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ เป็นการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้แทนหน่วยงานร่วมกับกลุ่มประชาชนทั่วไป

ระหว่างเดือนเมษายน - สิงหาคม ๒๕๖๗ ซึ่งกำหนดเวลาการบรรยายเนื้อหาของร่างผังเมืองรวมของคณะผู้จัดทำเป็นส่วนใหญ่ในเวลา ๙.๐๐ - ๑๑.๕๐ น. และกำหนดเวลาการแสดงความคิดเห็นของประชาชนเพียง ๑๐ นาที (๑๑.๕๐ - ๑๒.๐๐ น.) ทำให้การอธิบายชี้แจงข้อมูล การตอบข้อซักถาม และการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นระหว่างประชาชนกับผู้ถูกร้องเป็นไปอย่างจำกัด และไม่เพียงพอต่อการรับฟังข้อคิดเห็นข้อสงสัย หรือข้อวิตกกังวลของประชาชนอย่างเต็มที่

๓) ข้อเท็จจริงข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงและเพียงพอ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และเจตนารมณ์ของการรับฟังความคิดเห็นตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ และประกาศคณะกรรมการผังเมือง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งมุ่งให้ประชาชนทั่วไปทราบและเข้าใจถึงแนวคิดและความสำคัญของการวางและจัดทำผังเมืองรวม ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับประชาชน ชุมชน และสิ่งแวดล้อมจากการวางและจัดทำผังเมืองรวม โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวคิดหรือประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องก่อนจัดทำรายละเอียดในร่างผังเมือง เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมืองรวมที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่หรือการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน^{๒๙}

๓.๕.๓ กรณีการเผยแพร่สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๑) ผู้ถูกร้องจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในขั้นตอนหลังจากที่ได้มีการจัดทำร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ภายใต้พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ รวม ๑๑๓ ครั้ง โดยเผยแพร่สรุปผลการแสดงความคิดเห็นของประชาชนด้วยวาจาในการประชุมรับฟังความคิดเห็นรายเขตทั้ง ๕๐ เขต ระหว่างเดือนเมษายน - สิงหาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๕๐ ครั้ง ซึ่งเป็นการสรุปโดยย่อและไม่ได้บันทึกการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมทุกคนโดยละเอียด ทำให้ภาคประชาชนกังวลว่าความคิดเห็นที่แสดงไว้จะไม่ถูกนำไปใช้พิจารณาประกอบการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ ไม่พบว่าผู้ถูกร้องได้เผยแพร่สรุปผลการแสดงความคิดเห็นในกรณีที่ประชาชนยื่นแสดงความคิดเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยตนเองหรือส่งทางไปรษณีย์ หรือการแสดงความเห็นผ่านทางเว็บไซต์ รวมถึงไม่มีการเผยแพร่การแสดงความคิดเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวมด้วย

/๒) ข้อเท็จจริง ...

^{๒๙} ระบุอยู่ในบทที่ ๓ ของคู่มือการปฏิบัติงานตามประกาศคณะกรรมการผังเมือง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๖๕ จัดทำโดยกรมโยธาธิการและผังเมือง กองนิติการ

๒) ข้อเท็จจริงข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการในประกาศคณะกรรมการผังเมือง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๖๕ ข้อ ๑๐^{๓๐} ซึ่งกำหนดให้ผู้วางและจัดทำผังเมืองรวมต้องเผยแพร่สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและปรึกษาหารือกับประชาชนในขั้นตอนหลังจากที่ได้มีการจัดทำร่างผังเมืองรวมแล้ว ซึ่งประกอบด้วยความคิดเห็นของประชาชน ความคิดเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวม และข้อเสนอแนะ โดยให้เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของกรมโยธาธิการและผังเมืองหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อความโปร่งใสและการเปิดเผยต่อสาธารณะ

๓.๖ พิจารณาจากข้อ ๓.๕.๑-๓.๕.๓ แล้วเห็นว่า การจัดรับฟังความคิดเห็นของผู้ถูกร้องขาดการประชาสัมพันธ์ที่จะทำให้ประชาชนทราบข้อมูลอย่างทั่วถึงและเพียงพอต่อการทำความเข้าใจ การอธิบายชี้แจงข้อมูล การตอบข้อซักถาม และการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นระหว่างประชาชนกับผู้ถูกร้องเป็นไปอย่างจำกัด นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องไม่ได้สรุปผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นโดยละเอียดและไม่ได้เผยแพร่ผลสรุปการแสดงความคิดเห็นในกรณีที่ประชาชนยื่นแสดงความคิดเห็น รวมถึงไม่มีการเผยแพร่การแสดงความคิดเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวม ดังนั้น การดำเนินการดังกล่าวของผู้ถูกร้องจึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการในประกาศคณะกรรมการผังเมือง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๖๕ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ รวมทั้งไม่สอดคล้องกับสิทธิในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สิทธิที่จะมีสุขภาพที่ดี สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในทรัพย์สิน รวมถึงเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ ตลอดจนเสรีภาพในการประกอบอาชีพ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพันธกรณีระหว่างประเทศได้ให้การรับรองและคุ้มครองไว้ในชั้นนี้จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องดำเนินโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) โดยขาดการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง เป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๒๘/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๘ จึงมีมติว่า

/ผู้ถูกร้อง ...

^{๓๐} ข้อ ๑๐ ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี เผยแพร่สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและปรึกษาหารือกับประชาชนตามข้อ ๗ ข้อ ๘ และข้อ ๙ ทางเว็บไซต์ของกรมโยธาธิการและผังเมืองหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี เพื่อให้ประชาชนทราบ

ผู้ถูกร้องดำเนินโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) โดยขาดการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง เป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) ประกอบมาตรา ๓๖ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ ให้ผู้ถูกร้องจัดรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ในขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นและปรึกษาหารือกับประชาชน หลังจากที่ได้มีการจัดทำร่างผังเมืองรวมแล้วอีกครั้ง เพื่อขยายระยะเวลาการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการยื่นคำร้องขอแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยปรับปรุงวิธีดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้

๔.๑.๑ ปรับปรุงรูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) โดยให้มีการเผยแพร่ข้อมูลอย่างทั่วถึง เช่น การส่งหนังสือราชการให้ทุกครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร และในการประชาสัมพันธ์ให้แสดงผลกระทบและแนวทางการเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดตามหลักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมือง หลักการในการวางและจัดทำผังเมืองที่ดี ตามธรรมนูญว่าด้วยการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖ และความสำคัญของการวางและจัดทำผังเมืองรวม รวมทั้งขั้นตอนตามหลักเกณฑ์วิธีการในการวางและจัดทำผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยข้อมูลดังกล่าวจะต้องเข้าถึงได้สะดวกและเข้าใจได้ง่าย

๔.๑.๒ จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็น ๓ ระดับ คือ (๑) การประชุมระดับเขตให้ครบทั้ง ๕๐ เขต เพื่อหารือถึงการพัฒนาพื้นที่ในแต่ละเขตนั้น (๒) การประชุมรายกลุ่มสำหรับเขตที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อหารือถึงการพัฒนาเชื่อมโยงพื้นที่บริเวณติดต่อระหว่างเขต และ (๓) การประชุมร่วมกันทั้ง ๕๐ เขต เพื่อหารือถึงการพัฒนาพื้นที่กรุงเทพมหานครในภาพรวม โดยให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นภาคประชาชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกำหนดเวลาการประชุมรับฟังความคิดเห็นอย่างเพียงพอ เพื่อให้มีการอธิบายชี้แจงข้อมูล การตอบข้อซักถาม และการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นระหว่างกันได้อย่างเต็มที่

๔.๒ ให้ผู้ถูกร้องจัดให้มีช่องทางที่หลากหลายสำหรับให้ประชาชนซักถามประเด็นที่ยังสงสัย หรือมีข้อถกเถียงเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) และต้องอธิบายชี้แจงตอบข้อซักถามของประชาชนให้เกิดความเข้าใจ

๔.๓ ให้ผู้ถูกร้องเผยแพร่ให้ประชาชนทราบสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ในขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นและปรึกษาหารือกับประชาชนภายหลังจากที่ได้มีการจัดทำร่างผังเมืองรวมแล้วให้ครบถ้วนทุกครั้ง โดยต้องครอบคลุมทั้งการแสดงความคิดเห็นด้วยวาจาในระหว่างการประชุมรับฟังความคิดเห็น การแสดงความคิดเห็นเป็นลายลักษณ์อักษร การแสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ รวมถึงการแสดงความคิดเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวม

๔.๔ ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองเผยแพร่ให้ความรู้แก่หน่วยงานของรัฐที่จะต้องเป็นผู้วางและจัดทำผังเมืองรวมเกี่ยวกับการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ และประกาศคณะกรรมการผังเมือง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยสอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมและสิทธิของประชาชนที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ โดยนำข้อมูลตามรายงานฉบับนี้ไปประกอบการดำเนินการด้วย

๔.๕ ให้คณะกรรมการผังเมืองแก้ไขปรับปรุงประกาศคณะกรรมการผังเมือง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๖๕ ข้อ ๓ โดยกำหนดให้มีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีส่งหนังสือราชการให้ประชาชนทุกครั้งเรือนในท้องที่ที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวมเป็นวิธีการบังคับ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางและจัดทำผังเมืองรวมทุกขั้นตอน

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ